

Huivi ja ylioppilaslakki - onnistunutta kotoutumista

Luetaan yhdessä on vapaaehtoinen organisaatio, jossa naiset opettavat maahanmuuttajanasille suomea. Kirjoittaja on ollut mukana tässä joukossa Tampereen Hervannassa seitsemän vuotta. Näistä kokemuksista ja kohtaamisista on syntynyt paljon mietteitä – ja näkemyksiä kerrottavaksi.

Monikulttuurista Suomea rakentamassa.

Kun pääsette läpi kirjoituksista niin miten saatte ylioppilaslakin sitten keväällä sopimaan nutturoiden, pitkien hiusten ja muslimihuivin päälle? Ei se ole ongelma muslimityttöjen mielestä. Naurun kiherryksen saattelemana näytetään miten homma sujuu.

Huivi- ylioppilaslakki -yhdistelmää voi hyvinkin pitää onnistuneena kotouttamisena. Kaiken lisäksi näillä koululaisilla oli korkeita haaveita jatko-opiskelusta ja työstä: hammaslääkäriksi, sairaanhoitajaksi, terveyshoitajaksi, lasten opettajaksi. Eli kouluttautumisen ja työn tärkeys on pusertunut tyttöjen mieleen. Kukaan ei ajatellut menevänsä perheensä entiseen maahan.

Tapahtuuko maahanmuuttajanuorten kohdalla sama kuin muussakin koulutuksessa: tytöt menestyvät. Miten käy poikien?

Tuskin monen lapsen äiti enää työllistyy

Monien tyttöjen äidit eivät vuosienkaan jälkeen osaa kunnolla suomea, eivätkä tule osaamaankaan. Väkivallan, köyhyyden ja pakolaisuuden kokemina he kuitenkin ovat voineet kasvattaa uudessa kotimaassaan 4-8 lasta. Eikö olisi armeliasta sanoa, että se riittää ihmisen työksi? Heidän elämänsä piiri on ollut suvun ja perheen arjessa. Niinpä monet maahanmuuttajanasit eivät tule työllistymään; eivät ikänsä, kielitaitonsa eivätkä kulttuurinsa takia.

Nuorista tulee meille uutta, fiksua työvoimaa, joka haluaa koulutusta ja haluaa sopeutua täkäläiseen elintapaan. Silti he pitävät kotona oppimiaan islamin rituaaleja kunnialla.

Työvoimapolitiikan voimistuminen näkyy mielestäni siinä, että kolmekymppiset naiset haravoidaan kieli- ja

ammattikoulutukseen. Tunnen kaksi tällaista pikkulapsen afgaaniäitiä. He ovat todella motivoituneita oppimaan ja pääsemään töihin. Aivan hymyssäsuin onnellisena he tuntuvat nauttivan yhteiskunnan suomasta koulutuksesta ja lasten päivähoidosta.

Lukutaidoton on näkymätön

Jos ei osaa lukea eikä kirjoittaa omallakaan kielellä, eikä ole oppinut opiskelemaan, pitämään kynää ja kirjaa käsissään, miten vaikeaa onkaan oppia aivan vierasta kieltä. Tai oppia tuntemaan kello ja aikataulut?

Jos tulee kulttuurista, jossa nainen ei ole yhteiskunnallisesti näkyvä ja vapaa, suomalaisen elämänmenoon tottuminen ei suju yhdessä sukupolvessa. Maahanmuuttajanaisissa on paljon eroja. Jos olet nuori, vaikkapa keskikoulutasoisesti koulutettu ja varsinkin jos tulet kotimaasi yläluokasta, vaikkapa kylän mahtisuvusta, asenteesi on rohkeampi. Joskus joku muu vieras kieli auttaa. Ranskaa ja englantia on opittu Euroopan entisissä siirtomaissa.

Silmiinpistävää on miten samanlainen henkinen ilmapiiri vallitsee naapurimaissa, Venäjältä ja Virosta tulevat helpoimmat opiskelijat. Heillä on myös suurin halu tulla hyväksytyksi, olla mukana suomalaisessa yhteiskunnassa. Useimmat ovat naimisissa suomalaisen kanssa, jotkut inkeriläis-karjalaisia. Muistan Ainon ja Lembin, Siperian käyneet pienet mummut, jotka jaksoivat kiittää Suomea ja jumalaa siitä, että olivat päässeet tänne. Kolmas tosi sinnikäs opiskelijatyyppeä tulee Kiinasta ja itäisestä Aasiasta, nokkelat ja yritteliäät.

Raiskaton ja lyöden

Naisten selviytymiskyky on valtava. Lähi-idän mies poltti vaimonsa kasvot. Täällä hänelle tehtiin korjaava leikkaus, muun muassa uusi nenä. Nyt hän on onnellisesti uusissa naimisissa ja kiitollinen elämästä. Farahin mielenterveys särkyi moniin raiskauksiin. Mies kuoli sodassa ja tavan mukaan tämän veljillä on velvollisuus elättää leski. Samalla käyttäen häntä päivittäin hyväkseen.

Naisten taito selvitä arjesta on varmaankin maailmanlaajuinen yleinen kyky. He tietävät kauppojen tarjoukset, terveyskeskuksen ja neuvolan palvelun ja sossun. Puhuimme kerran unista. Kysyin somaliystävältäni näkeekö hän unta kotimaastaan tai entisestä talostaan. Ei, näen Kelan, hän sanoi ja me kaikkia nauroimme. Sillä tällä elämäniloisella rouvalla on tapana värjätä sormiensa päät hennalla. Silloin hän on onnellinen ja hänen "liian" himokas miehensäkin tietää sen.

Elämän ymmärtämistä

Meidän opetusme on vain viikoittainen parituntinen, mutta muutaman vuoden aikana meillä on ollut kymmenittäin "opiskelijoita". Se on heille maksutonta, eikä siitä saa mitään todistusta, mutta se avaa mahdollisuuden jatkokon tai toisaalta yhteisölliseen yhdessäoloon. Emme tee sosiaalityötä, mutta joskus on pakko avustaa viranomaiskirjeissä tai henkilökohtaisissa ongelmissa. Kielenopiskeluunhan voi liittää keskustelun perheen nuorten rakastumisista, gynekologilla käynnistä, terveysongelmista tai vielä syvällisemmistä aiheista, vaikka kuolemasta.

Miksi niillä kaikilla on uusimmat kännykät kysyy joku kriittinen. Omaiset ovat sodan keskellä ja nykyteknologia tarjoaa tien pitää heihin yhteyttä tuhansien kilometrien päähän.

"Tässä on mieheni, tässä hänen veljensä , kadonneet kumpikin. Tässä viisi tuttavaperhettä. He kaikki ovat kuolleet." Irakista tullut nainen näytti kännykän kuvia läheisistään. Se oli taas raadollisen surullinen hetki ihmiskunnan tilasta.

Muslimiperheissä lapset ovat tottelevaisia ja kohteliaita. Lapset hoitavat vanhukset. Olisi noloa, jos vanhana joutuisi vanhainkotiin. Eräs keski-ikäinen muslimirouva sanoi, ettei hän ole koskaan nähnyt vanhaa ihmistä, joka olisi pissinyt alleen. Hän uskoi, että myös täällä hän asuisi lastensa luona vanhuutensa.

- Tarja Flemming

